

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér.
Egyes szárok kaphatók: a dohányüzletben.

Köln contra Berlin.

(Vége.)

Ami a problémák megoldását illeti — és itt dr. *Mausbach*-nak a mainzi *Katholik*-ban megjelent *Konfession und bürgerliches Leben* című rendkívül érdekes fejtegetéseit részben követjük; részben ellenük állást foglalunk — az elsődleg két pontot kell élesen megkülönböztetnünk, az egyik a dogmatikus, a másik az etnikus szempont.

A kinyilatkoztatás, úgy, mint az a Szentírásban és hagyományokban fellelhető, el nem választható módon össze van kapcsolva részeiben egymással, egészében pedig a krisztusi Egyházzal. Az egész kinyilatkoztatás, Krisztus Urunk vallásának egyetemessége annyira egybetartozó rendszer, hogy sui generis egyéniséget alkot. Valamint tehát a szorosán vett egyéniségből nem lehet egyes vonásokat kiszakítani és belőlük egy másik egyéniséget alkotni; épen úgy a krisztusi tanítások összességét se lehet eklektikus módon kezelni. És ha mégis úgy kezeljük, mint a heretikuskok tették, a mesterségesen uton előállított vallási rendszer nem Krisztus vallása, tehát nem keresztény — proprio et dogmatico sensu. És ha a kiragadott tétel a vallást alapító Isten akaratából olyan, hogy jellegét el nem veszítheti, akárkinnek kezébe kerül — és akárminő rendszerbe kapcsolódik, mint pl. a keresztesség szentségének ténye és dogmája, akkor a vonás és tény erejében annak kiköcsönözöje keresztény jellegét nyer nem a szónak protestáns vagy kálvinista értelmében, hanem keresztény jellegét nyer a szónak *katholikus* értelmében. A kőrmöci arany- és olasz pénzrendszerben nagyobb csebeartéke van, mint a magyar valutában, de lehetetlen az olasz pénzrendszerbe úgy bekapcsolni, hogy magyar jellegét elveszítse. Ha aránytartalmát átverik olasz pénzdarábba, megmarad az értéke, nem azért, mert olasz pénz lett; hanem azért, mert *arány* maradt. A keresztiségnek nem azért van értéke a felekezeti kezében, mert protestáns, vagy kálvinistává alakították, hanem azért, mert maradt ami volt: a *katholikus* vallás szentsége. Előáll tehát az a furcsaság, hogy protestáns és kálvinista testvéreinket az érvényesen felvett keresztység szempontjából *katholikus keresztényeknek* kell mondanunk, Luther- vagy Kálvin-féle vallási rendszerűköt pedig a dogmatikus értelemben vett keresztény jelzőt meg kell tagadnunk. Ami egészen világos, mert a keresztesség szentsége, a felvevő személyeknek ad keresztény jellegét, nem pedig a vallási rendszernek, amelybe a keresztesség dogmája bekapcsolódik. Megérősi a fejtegetést az is, hogy a krisztusi keresztény vallást Krisztus igaz Egyházától választva el se lehet képzelnünk. Ahol nincs Egyház, ott nincs meg Krisztus keresztény vallása.

Szívesen elismerjük, hogy ezek a Kis Katekizmusba való dolgok. De ha a sokkal fejlettebb német katolikusok előtt szükséges az ilyen primitív kérdések tisztázása, mennyivel szükségesebb minélünk, a katolikus vallási közöny hazájában!

Az etnikus szempont szerint való vizsgálódás egészen más képet tár elénk.

A kultúra a vallással olyan fogalmi és ténybeli viszonyban van, mint az eredmény egyik tényezőjével. Miért? Mert a kultúrának nem vallás az alapja, hanem az *ember természete*. Közvetlen eszközei az emberi természet fizikai és pszichikai energiái, célja az, hogy az emberi természetnek mindig megfelelőbb, méltóbb viszonyok közé helyezze. Ez a kultúra munkája és korszakokonként való eredménye. E nagy munka végzésében mindig közreműködtek a vallások, kiváltképpen pedig a keresztény vallások, amelyek tartalmuk és értékük szerint magas, sőt legmagasabb ideálokat állítanak a küzdő ember elé, hangsúlyozzák természetes és természetfölötti hivatásait, a hivatás között lévő lényeges folytonosságot és Isten gondolatának, terveinek, törvényeinek folytonos kiváltani akarásával magasabb finomságot, harmóniát, emelkedettséget iparkodnak belevinni a kulturmunkába és eredményeibe. E törekvések nyomán óriási etnikus értékek halmozódtak föl az ugynevezett keresztény kultúrában, értékek, melyek ezt a kultúrát minden más kultúrától előnyösen megkülönböztetik és amelyeknek létrehozásában és őrzésében megbecsülhetetlen érdemei vannak a katolikus vallásnak, de kétségtelen érdemei vannak a többi vallási tényezőknek is, amelyek a maguk szempontjából ugyan, de konvergens módon működnek.

Ezek az etnikus értékek krisztusi eredetűek. És a krisztusi eredet, meg az értékek őrzésére és gyarapítására vonatkozó közös törekvés kétségtelenül testvérekké teszi az összes közösen működő kultur-tényezőket. Itt van tehát a közös alap, amelyen a katolicizmus és protestantizmus békeséggel együtt működhetnek, sőt kell is együttműködniök minden indokolatlan féltékenykedés és ellenségesség nélkül. Szó sincs róla, a katolicizmus, mint kultur-tényező irányítani, de a vallásilag széttagolt államokban és társadalmakban adva van a helyzet, amelyben *csak közös munkát* végezhet, ha nem akar a dacoló elkülönödés természetlen és saját hivatásának ellenmondó állapotjára visszavonulni.

Az előadottak alapján azt kell mondanunk, hogy úgy a kölni, mint a berlini irányultól a célon, az egyik magától érthető gondolatoknak helytelen és céltalanság látszó beállítással, a másik túlságos orthodoxiával. Csatájuk most hevesebb, mint bármikor volt, pedig mozgalmak érdekében égetően

sükséges, hogy a béke közös alapjait, melyek megtalálják és belső egyetlenségüket ne adják közpördára a világsajtónak,

Dr. Vass József.

A Szöke-ügy.

Az egész ország érdeklődésének tüztében olvadt a szécsényi botrány, a melyet a balassagyarmati törvényszék tárgyal. Ilyenkor tiszta pillanatok vannak némely lapnak. Szinte csodálatosan megérti azokat az okokat, a melyek a szöke-nyű tragédiát megérelték, igaz, hogy ugyanakkor az ellenkező irányban rontja a közönséget, de hát azért az igazság igazság marad. Egy-két vonást megörökítünk az érdekes írásokból.

Ha az okokat akaránk kikutatni, amelyek az erkölcsök meglazulására s társadalmunk süllyedésére vezettek, nagyon mélyen kellene lejárunk a szociológia lámpásának fénye mellett a romlás forrásaihoz. S nagyon hamar eljutnánk ahhoz, hogy a vallásos érzés, vagy jobban mondva a vallásos fegyelem meglazulásával tartott lépést az erkölcs meglazulása s a családi élet tisztaságának és nyugalomának megszűnése. Az állami rend pedig a családon alapszik.

Az egész erkölcsi rend, amin a család és az állam épülete nyugszik, tulajdonképpen nem egyéb, mint a nemi élet becsületessé szabályozása egészségügyi és vagyoni jogi szempontból. Ha a szent biblia összes erkölcsi tanításait, utasításait, utasításait és tiltó törvényeit szétbontjuk, tulajdonképpen mindennek lényege az, hogy a nemi életet becsületessé és egészségessé akarja tenni. Sőt minden vallás igazi erkölcsi tartalmát ez képezi. S az a baj, hogy azok az új flozófiai, társadalmi vagy politikai irányzatok, melyek az összes vallásokat detronizálták, nem tudták a vallások fegyelmé helyébe valami új törvényt állítani, mely a család tisztaságát, az erkölcsi rendet s a nemi élet becsületességét biztosítani tudná. Mert hiszen látjuk, hogy minden „modérnég” a szabad szerelmre, a házasságtörésekre s az erkölcsi rend fölbomlására vezetett eddig.

Mindig arra kell számítani, hogy az emberiség tulajdon többsége műveletlen, sőt ostoba s miután erkölcsöt és becsületet nem nyújt a nevelése, ennél fogva szüksége van valamely tiltó és korlátozó törvényre. A régi világban ez a vallás az egyház törvénye volt, most pedig a polgári büntető törvény, de ez utóbbinak nincs meg az a hatása és varázsa, mint amannak volt.

Az ugynevezett művelt társadalomban pedig számítani kell arra; hogy az irodalomnak és művészeteknek újabb léha irányja, a pornográfikus litteratura, a színházaknak teljesen prostituíált, sőt a társadalmat prostituíáló szelleme, a zengőrajoknak a hatóságok bűnös könnyelműsége folytán megszaporodott nagy száma és a léha sajtó mind pusztítja az erkölcsöt. Sőt valóságos flozófiai iskolát teremt, mely nemcsak menti, hanem nyíltan dicsőíti a nemi élet szabadosságát.

Az emberiségnek ugynevezett gyöngébb

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

AZÉLŐTT: **ÖZV. HANEL ANTALNÉ.**
Allandó nagy raktár ágy- és asztalnemlékben, szintartó karton és zephirekben stb.

Egy jószámból való ártanióknak felvétetik.

Mal lapok: 4 oldal.

0000520

fele az ilyen mesterséges rontás mellett természetesen könnyen romlik. És nem lehet csodálkozni a családok züllesztésén.

Ujtan gyantán kellene hirdetni, hogy a nemi élet becsületés rendezettség a házasság és hűség, vagyis az egynejlőség és egyfűrlőség azért üdvös, mert egyedül ez egészséges, ez biztosítja a hosszú életet s a boldogságot.

A mai-hitelen emberek nem hisznek ma már az Isten verésében sem. Tehát ezzel nem lehet az embereket visszatartani a nemi visszaélésektől. Azt kell tehát hirdetni, hogy maga a természet megfoszolja a vele való minden visszaélést s a testtel elért minden gyönyör a testben szenvedett fájdalommal minden gyönyör a testben megortást. Az önmegtartóztatás, az élet mérsékelt élvezete meghosszabbítja az életet. S a tisztas családi élet jelenti az élet mérsékelt életét. Tehát az erkölcsi rend egyszersmind egészségi rend is. S különösen a nőket kell arról fölvilágosítani, hogy a házasságnak és családnak a természet örök törvénye szerint is nem a változatos kéj a célja, hanem a gyermek tisztességes fölnevelése. (Pesti Hirlap.)

Az az erkölcsi élet, vagy annak az életnek az erkölcsé, a melyet a balassagyarmati pör eljében tárt, megfosztja a fiatal ember bűnét attól az égető bélyegtől, mellyel törvény és morál a házasságtörést stigmatizálja. Elég lazák az egész világon az erkölcsök és a félfogás az erkölcsökről ebben a tekintetben. A napihírek és a törvényeszi rovatok szorgalmas olvasói köteteket tudnak hasonló esetekről. Ha minden századikból komolyabb dráma kerekedik, akkor már nagyon elnézően klasszifikáltak a dolgok. Könyvnyelmu, kacér asszonyok kalandvágyának hány fiatalember tud ellenállni? A bibliai Józsefek esetén újságokban, orfeumokban, sőt szindarabokban röhg a közönség. És ha ily modern vigjáték tragikus fordulatot vesz egy olyan család körében, melyben a vizsály, a kétoldalú szeretkezés, a válás kérdése, feleségül kérése más ember feleségének válás előtt, kétes viszony a nevelőnővel, színésznőkkel és több egyéb efféle mindennapos és megszokott dolog: akkor egy fiatal ember, ha nem volt is bibliai József, mindig ártatlannak iheti magát a mai világban.

Avagy nem rémesen jellemző-e, hogy mikor a nagysága panaszkodik a szakácsnéjának, hogy elkivánczokzik férje mellől, mert unalmas az élete: a szakácsnénak kell őt figyelmeztetni arra, hogy hiszen gyermekei is vannak s elfoglalhatná magát anyai kötelességeivel. Vannak családok, a melyekben az ilyen alárendelt dolgokkal, minő az anyai kötelesség is, csak a szakácsnék foglalkoznak komolyan.

Es nem megdöbbentő-e, hogy e regény hősnője, minekutána mindenféle családi tanácsban — a katasztrófa előtt is, után is — meghánytákvettették a dolgot, a testvéreivel tanúságtételre megjelenik, ott megrázó jeleneteket provokálnak, aztán az utcára megy sétálni, ott egy újságróval szóba áll és azt mondja: memoárban megírja az esetet.

Hallottam, feleli az újságró — hogy Szőke ur is megírta memoárját vizsgálati fogcsága alatt.

Igen, tudom, — mondja a tragédia hősnője. — De az enyém érdekesebb lesz és remélem, írni sikerem lesz vele.

Ez az erkölcsi hatása Reök István erőszakos halálának ez érdekelt hölgyre, a ki írni bárbért remét tőle, mert jobbat fog írni az, a kiért az emberölés történt, mint az, a ki beelőtt Reök Istvánba. (Budapesti Hirlap.)

Miért akar most egyszerre írni? Vagy talán a jó szökök példájára tanulságos olvasmány-

nyal akar szolgálai gyermekeinek, ha majd tizenyolc évesek lesznek?

De azt olvasom, hogy a férje is megírta fogságában a memoárjait. Még ki fog derülni, a mi a tárgyaláson titok maradt, hogy ez a két ember megérdemelte egymást.

Egy érdekes titok azonban kipattant ott az esküdtszék előtt. A doktor ur, a ki revolverrel védte háza tisztaságát, maga is csinált otthon szemetet. (Kakas Márton.)

Alig birt fölállni s a sirástól csaknem lehetetlen volt beszélnie. A harmadik mondatnál már hangosan zokogott. Arra hivatkozott, hogy tettét szánja-bánja, beszámíthatatlan állapotban, öntudatlanul követte el. Rimánkodva, omló könyvekkel fordult az esküdtsekhez.

— Ne ítéljenek el! Önök férjek és családapák. Ne legyen önök közül senki, a ki, mikor hazamegy s otthon hitvesét s gyermekeit megcsókolja, feleségének kérdésére azt legyen kénytelen felelni, hogy pálcát törtünk a fölött a szerencsétlen ember fölött, a ki elvezítette a hitvesét, el a gyermekeit, el a boldogságát, el az életét.

A szerencsétlen ember magán kívül vonaglott az esküdtsek előtt. Jajgatott az esküdtseknek, mentsék föl, ne küldjék a fegyház lakói közé. Kezét égre emelte, egész testében vonaglott, szinte elviselhetetlen volt a szörnyű kínódása. A vádlott hangjába mind több felsíró hang vegyült. A hölgyek egy része zsebkendőbe törölte arcát, mások hangosan felzokogtak. Köröskörül férfiak zokogásban törtek ki. A tárgyaló terem siralomházzá vált. Az esküdtsek szeméből is hullt a köny.

A vádlott kétségbeesése megrázó kitöréseivel ostromolta az esküdtteket:

— Ne ítéljenek el!
Kezét összekulcsolva égre emelte.

— A mindenható Isten kegyelmére kérem önöket, mentsenek föl.

Azután szinte esztét veszítve a vádlottak padjára zuhant. Felsőtestével elterült a padon. A börtönőr alig bírta ismét felültetni.

A verdikt e szerint felmentő volt. Egy hang a teremben: Botrány! Erre nagy pizsgés és zúgás támadt. Szőket bevezették. Zokogott. Félaléltan tántorogva a vádlottak padjára ájultan bukkott le. A közönség köréből többen odarohantak és támogatták a vádlottat. Egy fekete és egy sárgaruhás nő, Szőke sógorasszonya és testvére hozzáfutottak, átölték és megcsókolták. Sokan odaszaladtak. Nagy kavargás támadt, úgy hogy az elnök ismételt figyelmeztetésére csak percek múlva állt helyre a rend. Ekkor a vádlott is eszmélni kezdett és mély sóhajással, mintegy álomból ébredve, körülnézett a teremben.

A bíróság ezután kihirdette Szőke előtt is az esküdték verdiktjét. Az elnök közölte vele, hogy az esküdték nem bűnösnek mondták ki. Szőke az égre emelte szemét, tördelt hangokat hallatott, de hogy mit mond, nem lehetett érteni. Aztán lezuhant a padozatra. Eközben a természet kitoró éljenzés rázta meg. Szőke az éljenzésre mint villámcsapásra fölugrott és összekulcsolt kézzel kiáltotta: Nem, nem ezt akartam! A közönségből többen hozzásiettek, odamentek a védőkhoz biztatták és csillapították.

(Budapesti Hirlap.)

Érdekes ennek a két zsidó családnak az ellentéte és talán ez-magyarazza az egész házassági tragédiát. Grúnék már a harmadik generációban kikérültek a-gettóból; már a nagyapjuk is intelligens, jómódu uriember volt. Szőkéék csak a mostani generációban lettek uriemberkékké. Mint az zsidóknál rendszeren megtörténik, az urrállett Szőke a régen uri familia Grúnékból választott asszonyt, a hol megtalálta a kissé degene-

rált szépséget, finomságot, kedvességet, könnyelműséget.

De Szőke még a pénzszerző generációból való volt; éjjel-nappal dolgozó, nem kedves, nem szép zsidó. Valami nostalgia már élt benne az uriaság iránt; azért választotta a feleségét is abból a körből, azért igyekezett bizonyos mértékig a szentri élet külsőségeit utánozni, azért volt barátja Reöknek és talán egyrészt ezért is lőtte le Reököt.

Lelkében, ösztöneiben azonban még pénz harácsoló lengyel zsidó volt. A feleség már a pénzét költő generációból való: diszvirág és nem hasznos házi butor. A házasság és Szőke veszedelmes szociális helyzete már magában viselte a tragédia magvát, az összetűközés csirját, a mely most a két család gyűlölködésében nyit kifejezésre. (Az Est.)

Mostanában két ügy aktuális. Az egyik a Szőke-ügy, amelyben mind a két fél egyformán hibás volt. Igenis, hibásak voltak a zsidók is; a zsidótársadalom nagyrésze, akik szenvedélyesen foglaltak állást Szőke mellett, nem törődve vele, vajjon mit kíván az igazság. Még megdöbbentőbb a másik kérdés, Zucker ügye, aki igazán csak ellenszenvet és felháborodást érdemel és bizonyos zsidókörökben mégis szenvedélyes pártolásra talált és ügyéből zsidóügyet igyekeznek csinálni.

Sőt tovább megyünk: van sok zsidó Magyarországon, a ki Húsz Ábrahámra, mint mártírra gondol! (Az Est.)

UJDONSAGOK.

A X. katolikus nagygyűlés.

A X. katolikus nagygyűlés védőségét újabbban a püspöki kar tagjai közül Prohászka Ottokár dr. székesfejérvári püspök fogadta el s erről az Országos Katolikus Szövetség elnökségét a következő levélben értesítette:

„Örömmel fogadtam Múltóságod értesítését az ez ideai katolikus nagygyűlés előkészítő munkálatairól s megütszítettésem vettem a felszólítást, hogy a nagygyűlés védnökségét elfogadjam. A védnökséget ezennel szívesen elfállalom s a magam részéről mindent megteszek, hogy a nagygyűlés sikereit biztosítsam. Szívesen dolgozom ez irányban, már csak azért is, mert a katolikus nagygyűlésekben a katolikus érzés egyik modern megnyilatkozási módját látom, ahol a nyilvánosság sajátos hatalmával lépünk ki jogaink s méltányos érdekeink védelmére. Lelkes öntudatból valók e kongresszusok, hol azok gyülekeznek, kik lelkesülnek és szeretnek s e lelkes szeretetüknek oly hangos kifejezést akarnak adni, hogy felébredjenek azok az alvó milliók is, kik körülöttünk eszménytelen letargiába s valóási közönybe merültek. E nagygyűléseken hangos lelkiismeretvizsgálat, hangos önvád és erős fogadás, hangos eszmélődés folyik, hogy megtudjuk alaposan mindazt, amit érdekünkben nemcsak tudni, hanem megtenni is kell. Amikor így érdekeink felkarolására, jogaink védelmére s érvényesítésére buzdulunk, ugyanakkor nem csökkén tiszteletünk más hiteen élő polgártársaink iránt; mert senki jogát nem akarjuk elvenni, már csak azért sem, mert a magunkénak akarunk súlyt adni s elismerést szerezni eszményi törekvéseinknek; már pedig súlyt saját jogainknak is.

Intézetek tehernemű fiuk és leányok részére nagy választékban, harisnyák, keztyűk, kötények és iskolatászkák, sehiffonok, valódi rumburgai és creasz vásznak, asztalterítők, törülközők és paplanok.

Olcso, szolid, szabott árak.

Egyedüli raktár Kobrak cipőkben, férfi, női és gyermekcipőkben, továbbá vadász és sportcipőkben óriási választék.

Szülök figyelmebe!

Gyukits, Borsalino és Habig kalapokban, ingek, gallérok, zsebkendők és nyakkendőkben igen nagy választék.

Flanel takarók, linoleum és bőrvásznak.

Olcso, szolid, szabott árak.

Knazovitzky Béla divataruháza

csak úgy szerezhettünk, ha mások jogát tiszteljük s e tisztelet által másokat a tisztelet viszonzására buzdítunk.

Meg vagyok győződve, hogy a katolikusokat ez érület tölti el s e fölfogás vezérli s azért méltán remélem, hogy ez az ideai katolikus naggyűlés is csak áldást hoz ránk, áldást vagyis lelkesülésünket élesíti Krisztus s az egyház iránt s fokozza összetartásunkat nagy eszményeink praktikus és szociális irányu érvényesítésére.

Isten segítségét kívánom Méltóságod buzgólkodásához, vagyon mély tisztelettel öszinté hívó

Prohászka Ottokár s. k.

A koloccai érsek beteg. Mélyen lesújtott bennünket a hír, hogy Várossy Gyula dr. koloccai érsek súlyosan, halálosan megbetegedett. Mi tudjuk, kicsoda Várossy Gyula dr? Ismertük őt anyagi tiszta lelkerű, mikor köztünk élt s ismerjük határtalan jótékonyágát, a melyet azóta gyakorol. Szívujja már itt nálunk is gyötörte, az idén állapota rosszabbra fordult, s Balatonfüreden sem javult, hol az-érsek a nyár folyamán gyógyulást keresett. Pár héttel ezelőtt egyik jobarájja tanácsára Müller dr. abbaziai orvos hívatta hozzá, a ki szívujjokban specialista. A kitűnő professor kezelése örvendetes javulást eredményezett. A légzési nehézségek elmúltak s a beteg nyugodtan tudott aludni. Az utóbbi időben ismét toleráltta magát Várossy érsek s szombaton annyira rosszul lett, hogy az érkezett táviratok a katasztrófa közlekedésére készítettek bennünket elő. Tegnap óta ismét jobban lett a nagy beteg s Kéty Károly dr. kijelentette, hogy a közvetlen baj muló félben van. Vajha visszanyerné a beteg egészségét a magyar katolicizmus örömeire és boldogságára.

Kápolnafelszentelés. Kedves egyházi ünnepegy folyt le a folyó hó 15-én Börgöpusztán, hol Csirák Antal gróf v. b. h. t., a pusztai ura kápolnát építtet elhunyt nejeinek áldott emlékére. A szépséges kápolnát, amely nyitva fog állani a pusztai népei vallási igényeinek szolgálataira is. vasárnap d. e. 10 órakor szentelte fel Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök, aki a felszentelés után szent misét, majd szent beszédet mondott a kápolnában, megkapó szép beszédben méltatva a kegyeletes vallási érület e kedves művét. A fényes ünnepség egyik megkapó látványa volt a Szent Keresztről nevezett testvérek vezetése alatt álló iskolának 12 fehérbe öltözött növendéke, kik a szertartás alatt sorfalat állottak. A felszentelésen jelen voltak Csirák Antal gróf és fia László gróf, nagykövetségi attasé, Csirák Lujza grófnő, Keglevich Gyula gróf és fia, továbbá a kertleli papság s nagyszámú közönség.

— A Jézus Szíve temploma újabb a következők voltak kegyesek adakozni (Zichy Lujza grófnő után):

Zichy Gyula gróf pécsi püspök	50 kor.
Vajda Odön zircziapát	20 "
Rott Nándor esztergomi kanonok	40 "
Lajer Nándor főispán	10 "
Esztergomi főkapitány	10 "
Fiáth Amália	10 "
Fiáth Istvánné	10 "
Azontul, May Alajos belvárosi elemi isk.	
IV. o. t.	10'07 fill.

— A legelő kérdéséhez. Egy olyan ügy, a melyet évtizedek óta pengetnek, de a melyet megoldani még se mer senki. Saára Gyula dr. polgármester végére akar járni s ezért ma déle-

lőtre érkezeliet hívott össze, hogy legalább általános irányelveket állapíthasson meg.

Régi dolog, hogy a legelő kérdése nem elégíti ki sem a gazda közönséget, de megoldandónak tartja a gazdálkodással nem foglalkozó elem is. A vízvezeték létesítése körülbelül 65 holdnyi legelőterületet foglal le, a melyért új kárpótlásról kell gondolkodni. Ezt terjesztette elő a polgármester.

Kégl Miklós v. b. t. fejtegeti azt a gondolatot, hogy a gazdasági közönség a magának vallja a legelőterületet, a melyhez pedig az egész közönség hozzászólnak. (Sűrű ellenmondások.) A kis gazda nem hajthatja ki a barmát, mert a legelő nem kielégítő. Sokkal jobb volna, ha a legelő egy részét feltöretnek s olcsón bérbé adnák, hogy rajta mesterséges takarmányt természetesenek. A fűbér nagy, ez a körülmény szintén hátráltatja a legelő igénybevételét. Az állatnak mozgás, élelem kell. Háromféle legelő van. Nagy, óriási terület, a melyet 100 év előtt adhattak. Vagy kis terület és hogy az állat mozoghasson s otthon lakják jól. Végül a mostani rendszer, a melyben kicsi a terület és otthon se bír az állat jólakni. Ezzel a rendszerrel szakítani kell.

Saára Gyula dr. nem csupán kritikát vár, hanem vezető gondolatokat, melyeket alapján a kérdést helyes irányba terelni lehet.

Csöppentky Mihály dr. szerint a romlott legelőt meg kell javítani. A javításra az államtól kell segítséget kérni.

Polcer Péter szerint a rossz területeket két éven keresztül pihentetni kell és akkor üzembe venni.

Lits Ferenc szerint nem két, hanem egy bizottság gondolkozzék a megoldásról.

Hübner Károly gazdasági előadó szerint a kérdés megoldásánál mindig két tábor áll egymással szemben: a gazda közönség és az intelligencia. A kérdést a közérdek szempontjából kell megítélni. A megoldás sok pénzbe fog kerülni. A mostani legelő tele van tuskával és kutyatejjel. Ezt irtani kellene. A gulyát az alsóvárosra kell elhelyezni, hogy a felső terület marhalegelő legyen. Ma már túl vagyunk azon a koron, hogy a muidor reggel 4-kor kihajította a barmát a legelőre és estélig nem volt rá gondja. A megoldáshoz tervek, költségvetés kell.

P. Nagy János szerint 30 évvel ezelőtt 1200 hold volt a legelőterület. A város lépésről lépésre többet csipkedett el belőle, úgy hogy míg azelőtt 800 darab marha járt ki, ma fele se. A tej akkoriban nem kelt el, úgy hogy a falusiak tejére vámot kellett vetni. Ma éppen az ellenkező helyzetben vagyunk.

Arókay Antal dr. szerint a legelő kérdése az egész város érdeké, mert mindnyájan jó és olcsóbb tejet akarunk. A legelőt fel kell javítani meg kell gazdasági tanácsokat is kérdezői, hogy a javítás miként történjék. A fő, hogy a fiatal marha nevelése előmozdíttassék. Ezért a gulya legelőt jó karba kell helyezni.

Kégl Miklós szerint most 150 drb. gulya marha legel, de ő azon a területen három annyit is el tudna tartani.

Berregy József szerint a marha állomány azelőtt sokkal nagyobb volt mint most.

Kégl Miklós szerint sokkal nagyobb baj, hogy a gazdák temérdek takarmányt eladnak.

Saára Gyula dr. polgármester bezárja vitát és egy bizottság kiküldését kéri a mely megállapítja, hogy hol, miként, mennyiért lehet a mostani állapotot segíteni. A bizottság elnöke a polgármester lesz, a kit a gazdasági tanácsos helyettesíthet. Tagjai: Almássy János városgazda, Winkler Vilmos főmérnök, Hübner Károly, Kégl Miklós, Szalay, Miklós, Arókay Antal dr., Lits Ferenc, Töke-András, Csákszerényi Nagy István, Hantosi Kis Mihály és Mászáros Ferenc biz. tagok.

— Pusztai Sándor helybeli tanítót. Állandó megbízottak választották a fővárosi iskolához.

— Schmall György kislángi plebánus tífuszban súlyos betegem fekszik a budapesti-új Szent János kórházban.

— A koleraveszedelem. A koleraveszedelem mindinkább agasztóan fenyeget bennünket. Néhány nap leforgása alatt a kolera három oldalról is megtámadott bennünket. A veszedelem legnagyobb hányada a Duna felől környékez meg bennünket, ahol

legutóbb Kisapostagon állapították meg a valóságos kolerát. A Kisapostagon elhalálozott Kovács Sándor földművesről már az országos beteroiogiális intézet is megállapította, hogy kolera folytán halt meg. Tegnap d. u. Etyekről érkezett távirat az alispáni hivatalnak jelezvén, hogy Etyeken koleragyanus megbetegedés történt. Az alispánhelyettes Balassa Sándor főjegyző azonnal intézkedett a dologban, s Lauschnan Gyula dr. megyei főorvos a délutánt vonatol Etyekre utazott, a kolera-gyanus egyén Knecht Ferencné, szül. Lamberg Mária volt. Lauschnan Gyula dr. körülményesen megvizsgálta a megbetegedettet asszonyt s a következőket állapította meg: Knecht Ferencné tegnapi délután halottan volt, s ennek a következménye e rajta észlelhet kolera-gyanu. A halotti tor következményeként olyan tünetek voltak rajta észlelhetők, mint a kolera megbetegedés — előjelei. Különben Knechtné megbetegedése nem kolera volt: Az egyszerű gyomorrontásból rövidesen fel fog épülni.

Sokkal agasztóbb esetet jelentenek Nagyparkátáról. Ott Köszegi György, 24 éves legény betegedett meg kolera-gyanus körülmények közt. Truskovszky Gyula dr. járásorvos kiutazott Parkátára, s Köszegi Györgyöt olyan körülmények között találta, hogy a kolera-gyanu tényleg fenforog és sürgősnek tartotta a budapesti bakteriologiális intézet igénybevételét a kolerás megbetegedés megvizsgálására.

A kisapostogi koleraeset kapcsán meg erősítették 10 emberrel a dunapentelei csendőrsőt, hogy a védekező intézkedések kellőképpen ellenőrizzenek.

Somogyvármegye alispánja hét községben tiltotta be a vásározasokat a csatkaí bucsut szintén betiltotta.

A vásár betiltások természetesen sok kárt jelentenek a gazdálkodóknak és iparosok egyaránt.

A kolera ellen való védekezésnek sok praktikus haszna van. Megtaníthat a lakosokat tisztaság és rendszeretere. Közlebből Kálmán Vince főszolgabíróról halljuk, hogy magához véve a járásorvost sorral sorra járja járásának községeit, meggyőződést szerezvén arról, hogy megtalálható-e a kolera elhárításának egyik szükséges feltétele: a rend, a tisztaság. Bejárta már Mohát, Keresztet, Magyaralmát, Zámolyt, Pákozdot, s házról-házra járva őrizte ellen: fognatosították e a kolera-védekezés céljából kidótt rendeleteket. A hol nem volt kellő tisztaság a kutak, udvarok, lakások körül, intézkedett aziránt, hogy mielőbb meglegyen a kívánt tisztaság. Megbizta a község előjáróságait, hogy tegyenek rendbe mindent a kifogásolt tisztaságu házaknál. Persze a háztulajdonosok költségére. Most Velencét, Nyéket, Gárdonyt járja, azután a járás többi községe következik.

Válból vesszük az értesítést, hogy a egész előjáróságot felfüggesztette az alispán. A felfüggesztés a kolera-járvánnyal van kapcsolatban. Az előjáróság ugyanis rá sem hederített az alispánnak a kolera-járványt meggátoló rendelkezéseire: nem rendezett be járványkórházat, s az előírás szerint nem hozta rendbe a kutakat, a köztisztasági rendelkezéseket nem fojatosította. Ez a radikális eljárás úgy megnyugvált kelt azokban a körökben, amelyek komolyan fogják fel a körülöttünk settenkedő koleraveszedelmet.

— Rend a városban. Ság Lajos rendőrfőkapitány a következő rendeleteket bocsátotta ki:

A város közegészségügyét illető okokból ezennel elrendelem, hogy piacom, utcám, köztéren gyümölcs csak teljesen tiszta, fehér tüllel befedve árusítható. Az ezen határozatom ellen vétőket a rendőrhatalóság az 1876. XIV t. c. 7 §-a alapján 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ennek behajthatatlansága esetén megfelelő elzárással s az árusítási engedély visszavonásával fogja sújtani. Ság rendőrfőkapitány.

Ezzel a rendelettel kapcsolatban a főkapitány a következőket ajánlja a közönség figyelmébe: Közégszűréségi okokból elrendeltem, hogy a piacomban, köztereken gyümölcs csak teljesen tisztán, illletve betévedve árulhassék.

Kérem a t. közönséget, tegye ezen intézkedésemet hatásossá azzal, hogy csak oly árusító-tól vásárolj, aki jelzett rendeleteknek eleget tesz. Együttal figyelmeztetem a közönséget, hogy a nyers gyümölcs, főleg pedig a dinnyefogyasztás most már nem ajánlatos. Ma kaptuk a következő hirdetményt.

Székesfehérvár sz. kir. város rendőrfőkapitánya mint a foku állategészségügyi hatóság felhívom a mézárásokat, marhakereskedőket és marhahizlálókat, hogy a más községből behozott azon szarvasmarhákat, melyek nem a vághidra hajtának; 8 naonát elkülönítve helyezék el és a marhalevélközölnél jelenték be.

A város gazdaközönségét pedig figyelmeztetem, hogy az idegen helyről behozott szarvasmarhákat legalább 8 napig többi szarvasmarhától különítsék el, és ha azokban a legkevesebb megbetegedést észlelnék, azt a rendőrfőkapitányi hivatalnál és az állatorvosnál azonnal jelenték be.

Szűrés epilogus. Így szűrés tájban úgy szokott történni a dolog, hogy nemcsak a csapat eresztik meg jobban, hanem hangosabb a jókedv is, többet lehet inni, többet dalolni, de meg a gyereksereg sincsen úgy kordában, mint máskor. Így aztán a jókedvnek sokszor sirás a vége. Így történt ez Szukk István és Erdélyi Ferenc 11 éves fiúkkal is. A szűrés öröme kerítették valahonnan 6-os számú flaubert patronokat és azt süllyeszték el az utcán a járókelők nagy megrökönyödésére. A játéknak azonban véget vetett az egyik bolondos patron, mert egész tiszteletlenséggel az egyik fiú, Erdélyi Ferenc jobb homlokának csúszott. Persze aztán lett nagy sirás. Szerencsére, hogy csak bőrhorcsolás és nem komolyabb természetű sérülés. Bierbauer Viktor főorvos vette pártfogásba a megsérültt.

Hirtelen halál. Német János kunyeki mezőrti tragikus módon érte el a halál. Beizent a faluba feleségéhez, hogy rosszul érzi magát s arra kérte őt, küldjön neki egy pohár teát. Mire a teát meghozták, a mezőrti halva találták kunyijában. Szívizélfűdés ölte meg. Ezt mondta be Kunyék orvos dr. Spáth Henrik. Később aztán kislútt, hogy Német öngyilkosságot követett el. Szóval Spáth Henrik — tévedett.

Fényképező készülék és az összes-kellékek nagy választékban kaphatók Klöckner Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérváron.

6 db. kacska. Kleiner Lajos helybeli lakos (Oreghegy 113.) nyitott udvarán elhelyezett baromfiólóból ismeretlen tettes folyó hó hó 17-én 6 db. fehér színű kacskát ellopott. A kár 20 kor. A rendőrség keresi a tolvajt.

Rendőri hírek.

Dvorzsa Pál szaki illetőségű napszámos csavargás és botrányos részegség miatt került a rendőrség elé. A rendőrség 7 napi elzárásra és illetőségi helyére toloncolásra ítélte.

Gravecz István helybeli lakost botrányos részegség miatt 3 napi elzárásra ítélte a rendőrség.

Virág István helybeli lakost a rendőrség hatóságértésért, nevének eltitkolásáért és köz-tisztaság elleni kihágásért 25 korona pénzbüntetésre, nemfizetése esetén 3 napi elzárásra ítélte.

Pó Mihály és Tatai Imre helybeli cipészegedek folyó hó 18-án a Nádor-utcán részegségükkel és éktelen lármájukkal botrányt okoztak. A rendőrség fejenkét 2 napi elzárásra ítélte őket.

Megszökött lóköltő. Iker György etyeki lakosnak volt egy pejlova. Megbámulták a faluban is, mikor végig hajtott vele az utcán. Egy eddig ismeretlen jóakaró addig addig bámulta, nézegette a szép lovat, míg megérett neki a gyönyör. De ennél az ártatlan érzeleminél nem állapodott meg, hanem egyik borús jszakán szépen ellőpá a lovat az Iker György portájáról. Aztán kőd előttem, kőd utánam... A opoit lóval eljuloit a lóköltő Martonyvásárra is, itt bebottolt a Krausz Miklós korcsmájába, holiszogatás közben eladta a lovat a korcsmárosnak potom 20 koronáért. A szemfüles csendőrök hogy, hogy nem, megszévtették a dolgnak. Erdeklődni kezdtek, de mikor ez a lótolvaj meg-

szimatolta, iziben keveket oldott, persze 20 koronával a zsebében. A csendőrök ütik a nyomát.

A martonyvásári fuvaros. Szántó Jánosné bpesti asszony a martonyvásári vásárra igyekezett. Az állomáson kocsi nézett, amelyre felkaphatná magát s bevitetné a vásárra eladandó holmijait. Jankovics István kocsis ajkkozott az áruk elszállítására. Alig tették fel azonban egyik pakkot, Jankovics, akinek kocsjára még két vásáros telepedett fel, lovak közé csapott és elhajtott. Magával vitte Szántó Jánosné értékes holmijait. Szántóné tolvajlás címén feljelentette a csendőrségen.

Halál a bányában. A Réticsór-pusztai kavicsbányában súlyos szerencsétlenség történt a napokban. A szerencsétlenség áldozata Piti Mihály 42 éves kavicsmunkás. Piti kavicsot rostált a bányában s a közben leszakadt a part. A leszakadt kavicsöveg Piti jobblábjára zuhant s azt teljesen összezúzta. A szerencsétlen embert a Szent György-kórházba szállították.

Öngyilkossági kísérlet. Ács Borbála falubattányi születésű cseledeány f. hó 19-én lügkoldátot ivott. A feljelentésre a rendőrség vallatóna fogta a leányt, ki elmondta, hogy élet-untásg volt az oka öngyilkossági kísérletének, s állítólag elhalt édesanyja után való bánata készítette a szerencsétlen cselekedetre. Beszállították a Szent György-kórházba.

Tűz Tordason. Sodák Pál tordasi lakossal-makazla a napokban leégett. A tüzet a gazda 6 éves kis fia okozta, aki a kazal mellett tüzzel játszott. A gondatlan szülőket feljelentették.

Összeoccanás. Ha az emberek azt mondják gazember, pipolya fráter vagy hasonló tittulussal tisztelik meg, hát vagy maga befogja amúgy magyarosan, vagy befogja annak a me-részkedőnek a száját. De hátha azt mondják, hogy taknyos, pláne annak, kinek az orra alatt nem is pehely lengedezik, hanem már a bajusz is kunkorodik és ágaskodik, hát biz akkor az önértet is hamar kiül az ember nyelve hegyére, no meg máshová is. Így esett Lovasbányában is. Fűri István lovasberényi legény, miért mert se összekocant Papp Sándorné asszonnyal, ki szintén odavalósi. s dacára minden pörge bajusznak, minden legényes dolmányának sőt dacára minden erősen ágaskodó bajusznak, úgy letaknyozta a sárgaföldig, hogy Fűri István — ki-ben mellesleg legyen monva fiatal vér és nem káposztalé csörgedez — nagy mérgében felkaptott egy a keze ügyébe eső lapátot, amivel aztán úgy visszatiztelta a fönti asszonyságot, hogy megtapogathatta a lapát helyét. Mire a szomszédok a feleket szétválasztották volna, a gyüngöb fél a harctérről meglépett.

20 fillér egy nagy doboz Fernolent-féle világhírű cipőkrém. — Legjobb denaturált szpiritus literje 52 fillér. — Gummisarkok, melyek a járást biztossá és kellemessé teszik; továbbá cipőfüző különlegességek, matracba való löszőr, afrik és tengerifü, stb. legolcsóbban kaphatók **LANGRAF GABOR ÉS FIA** gépszij és borkereskedésében Jókai-utca 8. — Telefon 100.

Anyakönyvi statisztika.

1910. szeptember hó 10-ől 1910. szept. hó 71-ig.

Születés. Született: 11 törvényes fiú, 8 leány, törvénytelen fiú 1, leány 3, halvaszületett törvényes fiú 0, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 23.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 1 törvényes fiú, 2 nő, 7 éven felüli: 9 férfi, 2 nő, 0 törvénytelen fiú, 2 leány. Összesen 24.

Eszerint a születés a halálozást 7-el múlja felül.

Meghaltak:

Fanó Etel rk. 1 hónapos, Olaj-u. 56. — Kis Gábor g. kath. napsz. 50 éves, Szent György-kórház. — Kis Mária rk. 1 órá, Rác-u. 43. — Cingerák Balázs rk. cs. és kir. szakaszvezető, 34 éves, Csapatkórház. — Jónás József rk. 33 éves, Szent György-kórház. — Bacsinszky Szaniszló rk. magánzó 79 éves, Királykut-u. 23. — Malomhelyi Ferenc r. k. kisbirtokos, 41 éves, Sziget-u. 23. — Dr. Perl Miksa izr. ügyvéd, 65 éves, Sziget-u. 1. — Szabó Teréz rk. 22 hónapos, Forgó u. 32. — Veszeli József rk. kocsis, 25 éves, Szt. György-kórház. — Virág József rk. gazdasági cseléd, 20 éves Szt. György kórház. — Károlyi Péter rk. önálló cipész, 21 éves, Simor-u. 22. — Horváth József rk. 11 hónapos, Zámoly-u. 55. — Lukácsévi Marián rk. ulánus, 22 éves, Budai-ut 31. — Kocsis Istváné, Srahejda Julianna rk. 30 éves, Kecskeméti-u. 15. — Wizler Terézia rk. 5 éves, járványkórház.

Női divatterem áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. hölgy közönséget mély tisztelettel értesíteni, miszerint Nádor-utca 7. sz. alatt levő

NŐI DIVATTERMEMET

Jókai-utca 20. szám (saját házamba) helyeztem át, ahol azt a mai kor igényeinek és kényelmének megfelelően rendeztem be.

Elvállalom az összes női ruhák — a legújabb angol és francia divat szerint, ugyazintén női bunda, valamint mindenféle női sport öltönyök (vadász, lovagló costumök stb.) legutányosabb árak mellett precíz elkészítését.

Egyben nem mulaszthatom el nagybecsű rendelőimnek a mult-ban irányomban tapasztalt jóindulatáért köszönetet mondani és tisztelettel kérem, hogy számomra azt a jövőben is fentartani méltóztassék.

Szíves megbízásait a legnagyobb készséggel várva, maradtam

szolgálatára készen

VARGA ISTVÁN
női szabó.

A kolera elleni védekezésben

írja

Dr. Kovách Aladár kir. tan. budapesti mentő igazgató:

A test tisztántartása gyakori melegvizben való fürdés és gőzöltetés által, a leghatásosabb szer az infektio ellen.

A járványos idők alatt használja kétszer hetenként az

ÁRPÁD-FÜRDŐ
gyógyhatású vizét.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.